

SYKONSEPT

İki Ayda Bir Yayınlanır.

YIL: 4 SAYI: 21

MAYIS-HAZİRAN 2008

FARKEDİLİYORUZ...

SİYASAL VE EKONOMİK İSTİKRAR

Türkiye'nin sahip olduğu potansiyeli dolayısıyla siyasal ve sosyal istikrarı yakaladığı zamanlarda ekonomik performansında da ciddi bir sıçramayı gerçekleştirdiği bilinmektedir. Türkiye'nin içinde bulunduğu pek çok iç ve dış koşula bağlı olarak zaman zaman yaşadığı istikrarsız süreçlerin bu ülkeye neler kaybettiği de ortadadır.

İstikrar sözcüğü lisanımıza Arapça'dan girmiştir. Ve sözlüklere baktığınızda anlam olarak karşılığında bir denge durumunun sağlanmasına işaret edildiğini görürsünüz. Kelimenin etimolojik açıdan kökenine bakıldığında ise kararlı olmak kavramının bulunduğu görülür. Yani istikrar ile bireyin ya da toplumun veya başka türlü bir organizasyonun sağlam, dengeli, kararlı kısacası stabilize olmuş bir şekilde duruşu kastedilmektedir bu açıklamalarda.

İstikrar, dengeli olma gerçeğinden ve gerekliliğinden hareketle tarih boyunca hem bireylerin hem de toplumların vazgeçilmez temel ilkelerinden biri olagelmıştır. Özellikle de günümüzde hassas dengeler üzerinde yürüyen küresel ekonomik yapı ve ona bağımlı siyasal düzen için istikrarlı olmak daha da büyük bir önem arz etmektedir.

Ekonominin küreselleşmenin yanı sıra gelişen ve değişen koşullara bağlı olarak belirli bir yere sabit olmaması istikrarın önemini bir kez daha artırmış bulunmaktadır. Çünkü istikrarın yani dengenin olmadığı yerde artık para durmuyor. Ya da orada beklenen verimlilikte bir gelişme için gereken ivmeyi sağlamıyor. Zorunlu olarak güvenli ve dengeli ortamları tercih ediyor.

Bu sebeplerdir ki, ekonomik istikrar kaçınılmaz bir şekilde siyasal istikrar ile atbaşı gidiyor. İkisinin bir arada bulunduğu coğrafyalarda gelişme ve ilerleme alabildiğine hızlanırken, bunlardan yoksun ortamlarda ise hem maddi hem de manevi anlamda bir gerileme söz konusu oluyor. Ya da gerileme olmasa bile ilerleme de olmuyor. Türkiye'nin neredeyse yarım yüzyıldır çeşitli zamanlarda yaşadığı siyasal çalkantılar dolayısıyla ekonomik ve sosyal anlamda pek çok şeyi kaybettiği herkesin malumudur. Avrupa Birliği'ne üye olabileme fırsatından tutunda ekonomik anlamda bir zamanlar kendisinden çok daha geri olan ülkelerin ardında kalmak gibi pek çok gerçek de yine hepimizin malumudur.

Türkiye'nin sahip olduğu potansiyeli dolayısıyla siyasal ve sosyal istikrarı yakaladığı zamanlarda ekonomik performansında da ciddi bir sıçramayı gerçekleştirdiği bilinmektedir. Türkiye'nin içinde bulunduğu pek çok iç ve dış koşula bağlı olarak zaman zaman yaşadığı istikrarsız süreçlerin bu ülkeye neler kaybettiği de ortadadır.

Türkiye'nin yakın zamanlara kadar sağladığı varsayılan istikrarı son birkaç yıldır yaşanan gelişmelere paralel olarak kaybettiği izlenimini vermesi üzerinde durulmayı gerektirmektedir. Hızla gelişen ve bölgesel bir güç olma yolunda yürüyen Türkiye, bir takım olumsuz gelişmelerle sıkıntı yaşayacak kadar zayıf ve yetersiz bir ülke değildir. Ancak bu olumsuzlukların uzun süreli olması ve hatta ondan da öteye kronik bir hal alması biraz önce işaret etmeye çalıştığımız siyasal ve onunla bağımlı durumdaki ekonomik istikrarı kötü yönde etkileyebilir.

Bu sebeplerdir ki, Türkiye'nin küresel anlamda bir sıkıntının da yaşamakta olduğu bu günlerde içinde bulunduğu istikrarsızlık alametlerinden en kısa zamanda sıyrılması ve geleceğe doğru güvenli ve emin adımlarla hamle yapması gerekmektedir. Bu ülkenin ve bu ülke insanının bunu yapacak maddi ve manevi gücü mevcuttur. Tarih bunun pek çok örneği ile doludur. Önümüzdeki yıllarda benzer bir gelişim sürecinin yaşanması için bize her türlü olanağı sunmaktadır. Yeter ki, biz bu imkandan yararlanmayı bilelim. Unutmayalım ki, istikrarlı bir Türkiye geleceği de parlak bir Türkiye olacaktır. Bunu başarmakta bizim ellerimizde...

info@syk.com.tr

SYK GÜMRÜK MÜŞAVİRLİĞİ LİMİTED ŞİRKETİ

İSTANBUL Acıbadem Cd. Haydar Yücebaş Sk. No: 17
34718 Kadıköy

Tel: +90 216 330 94 00 Faks: +90 216 330 94 01

BURSA Yalova Yolu 4. Km Buttım Plaza K: 6 16350

Tel: +90 224 211 30 03 Fax: +90 224 211 40 04

<http://www.syk.com.tr> info@syk.com.tr

4444 SYK

DÖRTDÖRTLÜK SYK

SYKONSEPT

YIL: 4 SAYI: 21

İki Ayda Bir Yayınlanır, Ulusal Süreli Yayın.

SYK Gümrük Müşavirliği Ltd. Şti. adına

İmtiyaz Sahibi: A. Baybars Soyak

Sorumlu Müdür: Mehmet Ali Gökaçtı

Adres: Acıbadem Caddesi, Haydar Yücebaş Sokak,

No: 17 ACIBADEM-KADIKÖY/İSTANBUL

Tel: (0216) 330 94 00

Tasarım: GRAF

Renk Ayırımı ve Baskı:

Dönüşüm Matbaa ve Reklam Hizmetleri

İnkılap mah. Küçükusu Cad. No: 131

34768 ÜMRANİYE-İSTANBUL

matbaa@matbaa.org / www.matbaa.org

BİREYSEL SAĞLIK SİGORTALARI

Sağlık her işin başı şüphesiz ki. İnsanın ancak kaybedince değerini anladığı bir gerçeklik sağlık. Ancak kaybedilen sağlığın uygun tedavi yöntemleri ile geri kazanılması da son derece önemli. Ne var ki, bu iş manevi güç ve destek kadar hastalığın boyutu ve biçimine göre maddi bir gücü de gerektiriyor. Bu sebeptir ki, özel hayat sigortaları böylesi acil durumlar karşısında bir cankurtaran simidi işleviyle karşımıza çıkıyor. Şu da bir başka gerçek ki, pek çoğumuz bir sorunla karşılaşmadıkça bu tarz bir sigortanın değerini ve önemini kavrayamıyoruz. Halbuki bir sağlık sigortası poliçesinin her an için başımızda bulunmasında büyük fayda var. Ne olur ne olmaz...

Bireysel sağlık sigortası sizin ve yakınlarınızın bir yıl boyunca (sigorta süresince) karşılaşılabileceği hastalıkların yurtiçi ya da yurtdışı tedavisi için gereken masrafları karşılamak amacıyla düzenlenir. Bu hizmetten 18-60 yaş arasındaki dileyen herkes kendisi ve ailesi ile birlikte yararlanabilir. Bunun için sadece açık ve detaylı sağlık beyanı yeterlidir. Tüm aile bireylerinin aynı plan kapsamında sigortalanması halinde % 10 aile indirimi uygulanır.

Sigorta süresi 1 yıl süreli olmakla birlikte, ömür boyu yenileme garantisi almış iseniz yaşamınız boyunca, ömür boyu yenileme garantisi almamış iseniz 75 yaşına kadar, her yıl poliçenizi yenileyerek güvencenizi sürdürebilirsiniz. Sağlık sigortası primleri yürürlükteki vergi kanunlarına göre belirli miktara kadar vergi matrahından indirilebilir. Primler peşin veya vadeli olarak ödenir. Söz konusu sağlık hizmeti anlaşmalı kurumlardan alınabilir. Anlaşmalı kurumlardan sigorta firmasının sağladığı tedavi hizmetlerinden limitiniz dahilinde, varsa sadece katılım payı ödeyerek yararlanabilirsiniz. Ayrıca Devlet ve üniversite hastanelerinde gerçekleşen tedavileriniz anlaşmalı kurum statüsünde değerlendirilir. Poliçenizi kesintisiz olarak

yenilemeniz halinde tazminat/prim oranınızın sigorta şirketince belirtilen kriterler çerçevesinde olması halinde hasarsızlık indiriminden yararlanabilirsiniz. Kesintisiz üç yıl aynı planda sigortalanmış olmanız ve sigorta şirketiniz risk kabul kriterlerinin sağlanmış olması koşulu ile ömür boyu yenileme garantisi hakkına sahip olabilirsiniz. Sigorta teminatları hastane tedavi teminatı, ayakta tedavi teminatı, acil sağlık hizmetleri teminatı, geo-coding

otomatik yer tespiti hizmetlerini kapsamaktadır.

Özel sağlık sigortalarının kurumsal olarak yapılabilmesi belirli koşullar dahilinde mümkün. En az 10 çalışanın katılması ve çalışanların 18-65 yaş arasında olması koşuluyla, şirket çalışanları ve aile bireyleri (eş ve çocuklar) için Özel Grup Sağlık Sigortalarından yararlanabilir, bütçenize uygun tarifelerimiz ve sizin belirleyeceğiniz planlarla çalışanlarınızın ve yakınlarınızın her türlü sağlık sorunlarına çağdaş bir çözüm bulabilirsiniz.

BEŞİKTEN MEZARA YEREL YÖNETİMLER

Yerel yönetimler belirli bir coğrafi alanda yaşayan, yerel topluluğun bireylerine kendilerini en çok ilgilendiren konularda hizmet üretmek amacıyla kurulan, karar organları yerel toplulukça seçilerek göreve getirilen, yasalarla belirlenmiş görevlere ve yetkilere, özel gelirlere, bütçeye ve personele sahip, üstlendiği hizmetler için kendi örgütsel yapısını kurabilen, merkez yönetimi ile ilişkilerinde yönetsel özerklikten yararlanan kamu tüzel kişilikleri olarak tanımlanıyor.

Yerel Yönetim Kavramı

Yerel yönetimler, ulusal sınırlar içerisindeki değişik büyüklüklerdeki topluluklarda yaşayan insanların, ortak ve yerel nitelikteki gereksinimlerini karşılamak amacıyla kurulan ve hukuk düzeni içerisinde oluşturulmuş olan anayasal kuruluşlardır. Literatürde yoğun olarak kullanılan yerel yönetim tanımı ise evrenselleştirilerek verilmektedir. Buna göre Yerel yönetimlere ilişkin evrensel nitelikler olarak belirtilen ve tanımlamada yer alan özellikler; Birleşmiş Milletler, Avrupa Konseyi, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı, Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği belgelerinde yer almaktadır. Tanımın incelenmesi ile belirtilen koşulların her ülke için geçerli olmadığını görebiliriz. Çünkü, yapılan bu tanımlama aslında bir kavramın değil kurumun açıklanmasıdır. Bu tanımlamaya temel oluşturan gelişmeler ise 19. yüzyılda Batı Avrupa da yaşanmıştır.

Yerel Yönetimlerin İdari ve Hukuki Konumu

Bir ülkede kamu yönetimi örgütlenirken iki zorunluluğun göz önünde tutulmasında fayda vardır. Bunlardan birincisi, ülkede yürütülen idari faaliyette asgari bir homojenlik sağlanması, diğeri ise ülkenin değişik coğrafya alanlarının özgül özelliklerinin ve farklılıklarının yönetime yansımalarıdır. Yönetim faaliyetlerinde birlik ve homojenlik sağlanması

gereksinimine merkezden yönetim, halkın yerel gereksinimlerini karşılamak, isteklerini seslendirme, karar alma sürecine katılma gibi istemlerine de yerinden yönetim cevap verebilir. Bu istemleri gerçekleştirecek olan yerel yönetimin üç anlamı içerdiği söylenebilir. Bunlardan birincisi yerel yönetimin kendini yöneten topluluk olması diğer bir deyişle özerk olması, ikincisi yerel nitelikli gereksinimleri karşılayan bir örgüt olması, üçüncüsü ise merkezi hükümetin bir alt birimini oluşturmasıdır. Görüldüğü gibi yerel yönetimlerin ortaya çıkışlarında siyasal ve ekonomik nedenlerin çok önemli etkisi vardır. Ancak yerel yönetimlerin sayılan istemleri yerine getirebilmesi için hukuksal düzenlemelerin varlığına gereksinim vardır. Bu ise yerel yönetimlerin varlık nedenleri incelenirken, ekonomik ve siyasal faktörlerin yanı sıra hukuksal boyutunu da ele almayı gerektirir.

Yerel Hizmetler

Yerinden yönetim birimlerince yerine getirebilecek hizmetler için yapılan sınıflamaya göre savunma, sosyal güvenlik, dış işleri gibi hizmetler ulusal düzeyde, yükseköğretim, sağlık, çevre korunması gibi hizmetler ara düzeyde, yangından korunma, cadde aydınlatılması, çöp toplama, şehir planlaması, arsa üretimi, kanalizasyon ve temizlik, kent ulaşımı, konut, spor ve eğlence tesisleri yapımı vb. hizmetler yerel düzeyde görülebilir. Ara düzey yönetimler federe devletler için geçerli olan bir kavramdır. Üniter devletlerde görev bölümümü

merkezi ve yerel yönetim arasında yapılıır. Bu nedenle ara düzeydeki yönetim yapıları bulunmaz. Üniter yapıya sahip olan Türkiye'de yerel yönetimlerin yerine getirdiği hizmetler 5 ana grupta toplanabilir. Bunlar;

1. İmarla ilgili görevler (İmar planı, inşaat ruhsatı, kaçak inşaatlarla mücadele, kamulaştırma vb.)
2. Kent hizmeti ile ilgili görevler (Çöp toplama ve yok etme, toplu taşıma, itfaiye vb.)
3. Ekonomik nitelikli görevler (Hal ve pazar, toplu konut, ekme fabrikası, süpermarket vb.)
4. Sosyal ve Kültürel hizmetler (Sinema-konser salonu, spor tesisi, kütüphane, kurslar, kreş)
5. Kontrol ve denetimdir. (Fiyat kontrolü, inşaatların denetimi, gıda ve çevre sağlığı kontrolü, ceza uygulama vb.)

Hizmetlerin sunumunda yönetimler arasında kesin ayrımlara gitmek gerçekçi bir yaklaşım tarzı olmayabilir. Aynı hizmet türü ile yerel ve merkezi yönetim farklı gerekçelerle ilgilenebilir. Örneğin ilköğretim hizmetinden sağlanan faydanın bir kısmı yerel olarak kabul edilebilir. Fakat bu, hizmetin yerel yönetimlerce sunulması için yeterli koşul değildir. Ölçek ekonomileri ve yerel yönetimler arasındaki dışsallıklar, eğitimin tüm ülkede eşit koşullarda sağlanması gibi nedenler ile merkezi yönetimce sunulması istenebilir. Buradan çıkan sonuç, yönetimler farklı açılarından ilgilileniyorlar olsa da sunulan benzer hizmetlerin finansmanına katılabilirler. Üniter yapıdaki devletlerde ara düzeydeki

yönetim birimleri olmadığından merkezi yönetim koyacağı kurallar ile standartları tespit edebilir, buna uyulmasını isteyebilir. Çevre kirliliği konusunda yerel yönetimlerin sağlamak zorunda olduğu bir kalite düzeyinin olmasının istenmesi buna örnek olarak gösterilebilir.

Yerel Yönetim Birimleri Belediyeler:

5018 sayılı Kanunun yanısıra 5393 sayılı Belediye ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunları ile nüfusu 50 binin üzerindeki belediyeler stratejik plan hazırlamakla yükümlüdürler.

İçişleri Bakanlığının 2005/36 sayılı Genelgesi ile belediye stratejik planlarının mahalli idareler genel

seçimlerinden itibaren altı ay

içinde (ilk stratejik planın ise bir yıl içinde),

performans planlarının da ilgili olduğu yıl başından önce hazırlanması ve

bunların bütçeye esas teşkil etmesi gerektiği, bununla birlikte, o tarihe kadar 5018 sayılı Kanun gereğince DPT Müsteşarlığınca seçilecek belediyelerde stratejik planların hazırlanacağı bildirilmişti. Ancak, 13 Temmuz 2005 tarih ve 25874 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 5393 sayılı Belediye Kanununun geçici dördüncü maddesinde, ilgili belediyelerde stratejik plan, "...Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren bir yıl içinde hazırlanır." hükmüne yer verilmiştir. Uygulama bu hüküm doğrultusunda yürütülmekte olup buna göre belediyelerde ilk stratejik plan için son tarih 13 Temmuz 2006'dır.

İl Genel Meclisi:

1982 anayasasının 126.maddesi "merkezi idare ve kamu hizmetlerinin gereklerine göre, illere; iller de diğer kademeli bölümlere ayrılır" hükmünü getirmektedir. Merkezi hükümetin taşrada örgütlenmesinin temelinde iller yer

almaktadır. İl özel idareleri görevleri bakımından merkezi yönetim ile belediye ve köyler arasında "ara düzey" niteliğe sahip idari birimlerdir. Anayasamızın 127.maddesine göre il yerel yönetimi (İl Özel İdareleri) il halkının yerel nitelikteki ortak ihtiyaçlarını karşılamak üzere, kuruluş esasları yasa ile belirtilen ve karar organları yine yasada gösterilen, seçmenlerce seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileridir. İl özel idareleri 04.03.2005 tarihli ve 5302 sayılı kanunla yönetilir. İ.Ö.İ. tüzel kişiliği olan kamu kuruluşlarıdır. Tüm tüzel kişilerde olduğu gibi özel idarelerde de tüzel kişilik adına

yerleşme birimlerinden kırk bine yakını köy kanununun uygulandığı ve köy olarak tarif edilen yerleşme yerleridir. Geriye kalanı 26,000 yerleşim birimi ise, idari yönden köylere bağlı çiftlik, mahalle, oba, mezra, iskele ve istasyon gibi çok az haneli yerleşim yerleridir. Küçük yerleşim yerleri büyüyünce, köy kanunu uygulanmasına girildiğinden, köy adetleri değişmektedir. Köy kanununa göre, yabancı uyruklu olanlar köyde mülk edinemezler ve İçişleri Bakanının izni olmadan orada yerleşip oturamazlar. Köy tüzel kişiliği dayanağını anayasamızın 127. maddesinden alır.

Yeni Bir Yerel Yönetim Yasası:

Türkiye'de bazı dönemlerde yapılan bir takım değişikliklere ve idari tadilatlara rağmen halen 1930 tarihli Belediyeler Yasası yürürlükte yer almaya devam ediyor. Değişen dünya ve ülke koşullarına uyumlu bir yasanın çıkarılması zorunluluğu her geçen gün daha büyük önem kazanıyor. Türkiye'nin değişen siyasal, toplumsal, sosyal ve ekonomik zorunluluklara cevap verebilmesi için yerel yönetimleri çağın gereklerine uygun bir tarzda düzenleyen yasal düzenlemeye ciddi anlamda ihtiyacı bulunuyor. 80 sonrasında yapılan yasal düzenlemelerle oluşturulan Büyükşehir sistemi olumlu pek çok gelişmeyi sağlamış olsa da, zayıf ve denetleyemeyen bir meclis, her konuda tam yetkili ve güçlü başkan ve teknokratlar eliyle yürütülen bir belediyeçilik anlayışı dolayısıyla sorunlu bir duruma da sahip bulunuyor. Bütün bunlar çağdaş bir yerel yönetimler yasının çıkarılmasını ve halkın geniş katılımına imkan sağlayan düzenlemelerin yapılmasını gerekli kılıyor.

hukuken bağlayıcı eylemlerde bulunacak organlara gereksinim vardır. Bu organlar;

- 1) Vali
- 2) İl genel meclisi ve
- 3) İl daimi encümeni'dir.

Köy İdaresi:

Köy, mahalli idare teşkilatını en küçük yerleşim yeri, muhtar ile tüzel kişiliğe sahiptir. 5442 sayılı İl İdare Kanunu'na göre yapılan idari teşkilatta köyler, bucak ve kasabalara bağlıdır. Köy kanunu ile merkezi idareyle olan münasebetleri düzenlenmiştir. Bu kanuna göre, nüfusu 2000'den aşağı olan yerler köydür. Köyü, muhtar ve köy ihtiyar meclisi idare eder. Bunlar, seçmenler tarafından beş senede bir seçilir. Köyün öğretmeni ile imamı köy ihtiyar heyetinin tabii üyesidir. Türkiye'de kırsal nüfusun yaşadığı

YENİ EKONOMİK MODELLER AÇISINDAN EKONOMİK BÜYÜME

Büyük dönüşümler tarihin belirli dönemlerinde her zaman olagelmıştır. 13. yüzyılda kırsal kesimden kent hayatına ve yerleşik düzene geçişle kendini gösteren ticaret devrimi, 15. yüzyılda Gutenberg'in buluşuyla ve 16. yüzyılın başlarında Luther'in öncülüğünde Rönesans tohumlarının çiçeklendiği dönem, iki yüz elli yıl kadar sonra Watt'ın buhar makinesini kusursuzlaştırdığı ve Adam Smith'in ekonominin temellerini attığı dönem, I. Dünya Savaşı'nın ardından gelen teknolojik devrim ve şimdiki bilgi devrimi dönüşümlere örnek olarak gösterilebilir.

Günümüzdeki dönüşümü önceki dönemlerden ayıran en önemli fark; etkileşim sınırlarının ve hızının geçmiş dönemlere nazaran, belki de enformasyon teknolojisi sayesinde daha hızlı olmasıdır. Bu nedenledir ki içinde yaşadığımız dönüşümün etkisi daha derin ve daha çarpıcı olmaktadır. Dönüşümün kuşkusuz en büyük bileşeni hatta çoğaltan etkisine sahip hızlandırıcı faktörü teknolojidir. 1930'larda Keynes'in etkisiyle 1950'lerin başlarına kadar yoğun olarak tartışılan, aslında Ricardo ile temel bulan, Marx'la alternatif yaklaşımlar getirilen büyüme modelleri, 1980'lere kadar yaklaşık otuz yıl boyunca ekonomi literatüründe geri plana itilmişti. Bu tarihten sonra ise, farklı yaklaşımlar geliştirildi. Tam anlamıyla bir genel modele ulaşılmamışsa da yeni ekonomik faktörlerin büyümeye katılması bu döneme rastlamaktadır. Klasik büyüme teorileri çok sayıda klasik düşünürün fikirlerini yansıtır. Bununla birlikte teoriye özellikle başlangıç niteliğinde en önemli katkıyı Ricardo yapmış olduğundan, klasik büyüme teorisi her zaman Ricardo modeli başlığı altında incelenir. Ricardo

Modeli'nin arkasında İngiltere'nin 19. yüzyılın başlarındaki koşulları ve sorunları yer almaktadır. Toplumların ekonomik gelişmesini tarihsel bir yaklaşımla açıklamaya çalışan görüşler arasında W.Rostow modelinin de bir ayrıcalığı vardır. Özellikle kalkış (take-off) aşamasındaki az gelişmiş ülkelerin kalkınma sorununa değinilmesi bu modelin önem kazanmasına neden olmuştur. W. Rostow, K.Marx'ın modern tarih kuramına bir alternatif olarak hazırladığı modelini önce 1956'da yayınladığı bir makalesinde, sonra da 1960'daki kitabında açıklamıştır. Rostow'un modeli modern tarihin seyri hakkında bir genellemeyi içermektedir. Bu kurama göre, her toplum ekonomik bakımdan aşağıda sıralanan evreleri geçirir. Geleneksel Toplum, Kalkışa (take-off) geçiş aşaması,

Kalkış aşaması, Olgunluk aşaması, Kütle tüketim çağı. Schumpeter ise kapitalist sistemin büyümesinde girişimcilerin rolünü ve teknik ilerlemelerin girişimciler tarafından üretime uygulanmasına, yani kendi deyimi ile yenilikleri (innovations) en önemli etken olarak görmüştür. Yazar, beş tür yenilik olduğunu söylemektedir. Piyasaya yeni bir malın, yeni bir tipin veya kalitenin sürülmesi, Üretime yeni bir tekniğin uygulanması, Yeni piyasaların keşfedilmesi ve yaratılması, Yeni bir hammadde veya yarı mamul kaynağının bulunması, Endüstrinin reorganizasyonu.

Yeni Ekonomi

1980'lerin ortasından itibaren uluslar arası alanda yaşanan gelişmelerin günümüzde yorumlanması "Yeni

Ekonomi” denilen kavramın ortaya çıkmasına neden olmuştur. Son on yılda dünya ekonomisi ve ABD ekonomisindeki gelişmelere bakıldığında, yeni ekonominin verimliliği, yeniden yapılanmaya yönelik baskıları, küresel niteliği, yol açtığı krizleri ile birlikte yeni ekonominin sistemi nasıl kökünden değiştiren sarstığı ortaya çıkmaktadır. Eski sektörler önemini, karlılığını, istihdam gücünü, üretim kapasitesini yavaş yavaş yitirirken, yeni sektörler çığ misali büyüyerek ekonomik büyümenin lokomotifine konumuna gelmektedir. Teknolojik gelişmeyle vücut bulan, büyük ölçüde dijitalleşmeye ve internete bağlı olan yeni ekonomi tıpkı dominant bir gen misali eski ekonomiyi yani eski organizmayı kuşatıp yavaş yavaş yok etmektedir. Yeni ekonominin dört temel özelliğinden söz etmek mümkün. Dijitalleşme, araştırma geliştirme faaliyetlerinin artması, küreselleşme ve insan kaynakları profilinde yaşanan radikal değişim ve kurumların insan kaynaklarına dayalı yeniden yapılanması. Bu bileşenlerden interneti ve elektronik ticareti ele alarak arz-talep açısından temel ekonomik bir analizi yapmak mümkündür. İnternetin ele alınmasındaki temel yaklaşım, değişimin anlaşılmasında ve analizinde, internet şirketleri ve teknoloji şirketlerinin NASDAQ borsasında işlem gören hisselerinin piyasadaki ekonomik ajanların davranışları ve beklentileri

hakkında ipucu verebilecek kapasitede olduğudur. İnternetin her ne kadar uzaklıkları anlamsızlaştırdığı, insanları yaklaştırdığı kabul edilse de son gelişmeler neticesinde iktisatçıları ikiye bölmüş görünmektedir. Bir bölüm iktisatçı internetin küresel büyümeyi artırdığını, enflasyonu düşürdüğünü savunup, teknoloji hisselerindeki genel talep patlamasını doğal sayarken, bir bölüm iktisatçı da enflasyonun parasal bir olgu olduğu konusunda ısrar ederek, teknoloji hisselerindeki aşırı değerlenmeyi 17. yüzyıldaki lale soğanı balonuna benzetmektedir. Gelişmiş piyasalardaki son durum ikinci grubu doğrular nitelikte olsa da, gerçek iki aşırı uç arasında yer almaktadır. Nihayetinde internet aracılığıyla sağlanacak ekonomik büyüme ve fayda eninde sonunda tüm diğer teknolojik gelişmelerde olduğu gibi tüketicilerin lehine olacaktır. İnternetin ve elektronik ticaretin ekonomik etkilerine geçmeden önce, olayın boyutlarının anlaşılması açısından birkaç sayısal büyüklük vermekte fayda görülmektedir. İnterneti enformasyon teknolojilerinden ayrı düşünmek mümkün değildir. Amerika, Avrupa Birliği ve Japonya’da bu alana yapılan yatırımlar daha önce

benzeri görülmemiş oranda, yıllık ortalama %12 artmaktadır. İlk olarak 1995 yılında yapılan elektronik ticaretin cirosu 1998 yılında 301.4 milyar dolara ulaşmış bulunmaktadır. Bu cironun 2002-2003 yıllarında 1 trilyon doları aşması beklenmektedir. Asya’da 1999 yılında firmalar arası endüstri içi ya da dışı (B2B-Business to Business) ticaretin elektronik ticaret yoluyla yapılan bölümü yaklaşık 30 milyar dolar düzeyindedir. Gelişmiş ekonomilerin önümüzdeki beş yıllık süreç içerisinde elektronik ticarettten sağlayacakları fayda, yıllık ortalama %1.2 GSYİH artışı ve %0.5-0.8 enflasyon düşüşü olarak tahmin edilmektedir. Intel’in farklı sektörlerden 100 Türk şirketi üzerinde yaptığı araştırmaya göre, bu şirketlerin 22’si halihazırda elektronik ticaret yapmaktadır, 15’i yakın zamanda gerekli altyapıyı tamamlayarak bu alanda faaliyet göstermeyi planlamaktadır, 63’ü ise elektronik ticaret yapmayı hiç düşünmemektedir. Ekonomik büyümenin odağında yer aldığı yeni ekonomi hiç şüphesiz ki, önümüzdeki süreçte hayatımızı belirlemeye ve şekillendirmeye devam edecek gibi görünüyor.

BAKKAL'DAN SÜPER VE HİPER MARKETLERE

Türkiye de tüm dünyada gözlemlenen bu gelişmeye ayak uydurmuş görünüyor. Günümüzün yaşam koşulları dolayısıyla artık ailenin alışveriş ihtiyaçlarına ayırabileceği zaman daralıyor ve bir seferde mümkün olduğu kadar fazla ihtiyacı karşılayacak alışverişin, olduğu kadar kısa sürede yapılması gerekiyor. Bunu da sundukları çok geniş ürün skalası ve hizmetleriyle çok çekici bir biçimde süper ve hiper marketler sağlıyor.

Türkiye'de perakende piyasasının büyüklüğünün 40 milyar dolar civarında olduğu tahmin ediliyor. Ama bu pastadan bakkallar ve toptancılar sanılan aksine hala büyük pay alıyorlar. Ancak gelişmeler işlerin değişmekte olduğunu gösteriyor. Hiper ve süper marketlerin satışlarının, toplam sektör satışları içindeki payı yıllık bileşik yüzde 20 artarak 1990-96 döneminde %6'dan %15'e yükseldi. 2002 yılında ise bu pay %25'i aşmış bulunuyor. Bunun koşullara bağlı olarak önümüzdeki yıllarda artmaya devam edeceği de anlaşılıyor.

Türkiye'de süper ve hipermarketlerin geçmişi aslında fazla uzun değil. Günümüzde 30-40 yıllık geçmişli olan büyük Amerikan perakendecileri dünya çapında 1000 halkalı zincirlere ulaştıklarını düşünürsek bizim daha ne kadar işin başında olduğumuz anlaşılır. En büyük ve en yaygın zincir olan kuruluşların bile toplam iki yüze yakın

mağazası var. Yerli girişimcilerin, yılların deneyimini biriktirmiş dünya markalarından know-how transferine gereksinim duydukları kesin. Hangi malların yan yana sergileneceği konusunda örneğin Fransa'daki standart Türkiye'de çalışmayabiliyor. Düzenlemenin mantığı ülkelere göre farklılık gösterebiliyor. Ancak burada önemli olan en azından bu tip düzenlemelerin satış üzerindeki etkisinin büyük olduğunun artık Türkiye'de de kavranmış olması. Türkiye gıda perakendecilerinin bir bölümünde kullanılan teknoloji Avrupa'nın pek çok ülkesine göre gelişmiş bir düzeyde. Her şeyin daha çok yeni olması nedeniyle bizim marketçiler kasalarda, terazide ve güvenlik sistemlerinde en son ve en iyi teknolojiyi kullanıyorlar.

Mal çeşidi açısından bir karşılaştırma yaparsak Türkiye'de bir süpermarkete gittiğiniz zaman bulabileceğiniz mal çeşidinin de yurtdışındakinden pek bir farkı bulunmuyor. Avrupa'da ortalama bir hipermarkette 40-45 bin çeşit mal bulunuyorsa, Türkiye'de de bir o kadar çeşit var. Büyük alışveriş merkezlerinin

seslendiği kitle Türkiye'nin gelir dağılımının ilk yüzde 20'si. Süper ve hipermarket müşterisi olan bu yüzde 20'lik kitlenin alışveriş kültürü Avrupalı ile aynı. Avrupalı alışverişte neye dikkat ediyorsa onlar da ona dikkat ediyor: kaliteye, fiyata, satış sonrası hizmete, kullanım tarihlerine, hatta konserve gıda maddelerinin içerdiği katkı maddelerine kadar. İade yapacağı zaman başına ne geleceği onun alışveriş tercihini etkiliyor. Araba ile ulaşabilmek, park yeri bulabilmek, kasa önünde fazla beklememek, mekanın geniş olması, havalandırmanın iyi olması gibi unsurlar önem taşıyor. Hiper ve zincir market gibi büyük ölçekli perakendecilerin tüketici tarafından tercih edilmesinin en büyük nedeni artık tanınan ve güvenilen, markalı ya da markasız, ucuz ancak kaliteli olarak algılanan ürünler satması.

Yeni açılan hipermarketlerle fiyat ve ürün çeşitliliği konusunda rekabet edemeyen küçük perakendeciler dayanışma için kendilerine yeni yollar arıyorlar. Daha az sayıda markanın bulunduğu ve daha az servis sunulan indirim marketleri bu girişimlere güzel bir örnek. Hipermarketlerin en büyük özelliklerinden biride çok promosyon yapması. Bizim tüketicimiz için zaten en cazip olaylardan biri de bu.

Kısacası süper ve onların ardından hayatımıza giren hiper marketler artık günlük yaşamımızın vazgeçilmezleri arasına çoktan girdiler bile. Bazı sorunlara yol açsalar da...

ESKİ BİR KOMŞU

AVUSTURYA

Avusturya klasik müziğin, çikolatanın, görkemli sarayların ve karlı dağların ülkesi. Bizim Avusturya ile olan ilişkilerimizse tarihteki gelişmelere bağlı olarak yüzyıllar öncesine gidiyor. Bu ilişkiler kimi zaman savaşlarla olmuş, kimi zamanda tüccarlar vasıtasıyla sağlanmış. Günümüzde de Avusturya Türkiye'nin AB üyeliğine en büyük muhalif olarak görünüyor. Ancak bir yandan da ticari ilişkilerimiz artıyor. Aslında iki ülke arasında değerlendirilmesi gereken büyük bir potansiyel de mevcut.

Tarih:

Neolitik çağlardan beri yerleşime açık bir bölge olan Avusturya M.Ö. 100 yıllarında Romalılar tarafından işgal edilmiş.

Avusturya 803 senesinde Germen İmparatorluğunun bir parçası haline gelmiş. Daha sonraları başa geçen Habsburg Hanedanı, ülkenin sınırlarını genişletmiş, 15. asırda Avusturya Avrupa'nın ve Hıristiyanların en güçlü devleti haline gelmiş. 19. yüzyılda Avusturya'nın Macaristan ile birleşmesiyle Avusturya-Macaristan İmparatorluğu kurulmuş. Birinci Dünya Savaşı sonunda bağımsız bir devlet olarak kurulan Avusturya Cumhuriyeti, İkinci Dünya Savaşında Hitler tarafından Almanya'ya katılmış.

Savaş sonunda Almanya'nın yenilmesi ile Avusturya; Amerika Birleşik Devletleri, Rusya, İngiltere ve Fransa tarafından işgal edilmiş. 1955'te bu devletlerle bir antlaşma yapılmış ve buna göre Avusturya hiçbir devletle birlik kurmama ve herhangi siyasi bir bloğa dahil olmama kararı almış. Bu durum 1996 yılında Avusturya'nın AB'ye üye olmasıyla ortadan kalkmıştır.

Ekonomi

Avusturya ekonomisi, sanayi, turizm ve tarıma dayanmaktadır. Tarıma elverişli toprakları azdır. Bol ürün alabilmek için modern tarım İkinci Dünya Savaşından sonra hızla gelişmiştir. Ülkenin alçak

bölgelerinde bulunan çayırılık alanlarda hayvancılık gelişmiştir. Ekonomisinin ana kaynağını meydana getiren sanayi dalında, pik demir ve ham çelik, alüminyum üretimi ön sıralarda yer alır. Kağıt, kimyasal madde ve plastik diğer sanayi ürünleridir. Avusturya, dünyanın önde gelen tabii magnezit üreticisidir. Schwechat'taki büyük petrol rafinerisi, ülkenin toplam petrol ve petrol ürünleri tüketiminin dörtte üçünü karşılar. Geniş ormanlarından elde edilen kerestenin sadece bir bölümü ülkede işlenir. İşlenmemiş kereste ülkenin başlıca ihraç ürünleri arasında yer alır. En önemli ihraç

ürünlerini; makineler, elektronik araçlar, maden ürünleri, kağıt, elektrik enerjisi, gıda maddeleri meydana getirir.

Türkiye-Avusturya Ticari İlişkileri

Avusturya ile ikili ticari ve ekonomik ilişkilerimizdeki gelişme trendi son yıllarda artarak devam etmiştir. 2002 yılında 1,167 milyon Euro olan ikili ticaret hacmimiz, 2003 yılında 1,402 milyon Euro'ya yükselmiştir. Türkiye Avusturya'nın ithalatında ve ihracatında ise 21. ülke konumundadır. Bununla beraber, ikili ticari ilişkiler mevcut potansiyelle kıyasla yine de arzu

edilen düzeyin gerisindedir. Avusturya'nın ithalatında ve ihracatında Türkiye'nin payı % 1'in altındadır. Dış ticaret hacmi 2004 yılının Ocak-Eylül döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre %13,4 seviyesinde artış göstermiştir. Ancak bu artış Avusturya lehinedir. Aynı dönemde Avusturya'nın Türkiye'ye ihracatı % 23,7 artarken, Türkiye'den ithalatında görülen artış yalnızca % 3,5 dir. Başta taşıt araçları, TV alıcıları olmak üzere, oto yedek parçaları, pistonlar, yanmalı motorlar, alüminyum ve seramik mamuller mal çeşitliliğinin önemli gruplarını oluşturmuşlardır. 2003 yılında Avusturya'ya yönelik mobilya ihracatında da kayda değer bir artış sağlanmıştır. Türkiye'nin Avusturya'dan ithalatında da makine, ekipman, kağıt, elektronik-teknik cihazlar, optik aletler ilk sıralarda bulunmaktadır.

Önemli Telefonlar:

Avusturya Büyükelçiliği (Ankara):

0312 419 04 31-33

Avusturya Başkonsolosluğu (İstanbul):

0212 262 93 15

Avusturya Dış Ticaret Ofisi (İstanbul):

0212 212 14 76-77

PEYNİR

O OLMADAN ASLA...

Neredeyse insanlık var olalı beri o da sofralarımızda yer alıyor. O olmadan ne kahvaltı edebiliyoruz, ne de piknik yapabiliyoruz. Üstelik o kadar da çok çeşidi var ki. Ve dünyanın neresine giderseniz gidin herhangi bir çeşidiyle karşınıza çıkacak kadar da çok. Kısacası peynirsiz bir yaşam neredeyse mümkün değil gibi görünüyor.

Tarihçesi

Peynir, çok büyük bir çeşitlilikteki aroma, tat, yapı ve şekle sahip bir grup fermente süt ürünü için kullanılan genel isim olup, peynir kelimesi modern Türkçe'ye Farsça sütte yapılmış manasına gelen panir kelimesinden geçmiştir. İngilizce'ye ise Latince caseus dan gelmiştir. Bu kelimenin kökeninin Hint-Avrupa dillerinde yer alan mayalanmak-ekşimək manasına gelen kwat- kökünden geçtiği düşünülmektedir. Dünyada 1.000'den fazla peynir çeşidi vardır. Elde somut bir tarihsel kanıt olmamakla birlikte peynirin tarihi koyunun ilk evcilleştirildiği M.Ö 8000 yıllarından M.Ö 3000 yıllarına kadar uzanmaktadır. İlk kez peynirin Ortadoğuda Mezopotamya veya Orta Asya'da ki göçebe Türk kabileleri tarafından yapılmış olma ihtimali yüksektir.

Nasıl Yapılır?

Peynir, süt proteininin peynir mayası ve/veya peynir kültürü ile pıhtılaştırılması ve bu pıhtıdan peynir suyunun ayrılmasıyla elde edilen fermente bir süt ürünüdür. Peynir suyu ayrıldıktan sonra

tuzlu peynirler için tuzlama aşamasına gelinmektedir. Tuzlama, peynirin yüzeyine kuru tuzlama şeklinde veya peynir salamuraya daldırılarak yapılabilir. Takip eden basamak olgunlaştırmadır; peynir taze olarak tüketilebileceği gibi belirli bir olgunlaştırma periyodunu takiben de tüketilebilmektedir.

Faydaları

Peynir, süt ürünleri arasında besin değeri en yüksek olanıdır, protein, mineraller ve vitaminler bakımından zengin bir kaynaktır. A, B ve E vitaminleri, kalsiyum ve fosfor içerir. Peynir protein açısından sütle aynı gereksinimi karşılayacak değerdedir. Özellikle beyaz peynir ve lor protein açısından zengindir. Peynir, kolay hazmedilir ve diğer gıdaların hazmolmasına yardımcı olur. Peynir toplam yağ alımını çok az arttırmaktadır.

Ayrıca kolesterol oranı en düşük gıdalardan biridir. Peynirde laktoz yoktur ya da düşük oranda bulunur. Bu nedenle peynir, sütü sindirmekte zorlanan kişiler için alternatif bir gıdadır. Peynir, çocuklarda boy uzamasını önemli ölçüde artırır, kemik gelişimine yardımcı olur. Kadınlarda da kemik yapısının güçlü kalabilmesini sağlar. Ayrıca diş sağlığı için vazgeçilmez bir besindir.

Çeşitleri

Ülkemizde tüketimi en yaygın olan peynirler, beyaz peynir ve kaşar peyniridir. Ancak ülkemiz yöresel peynir yönünde hayli zengindir. Bu çeşitlerin bazıları şunlardır: Mihaliç (kelle) peyniri, keçi peyniri, Erzincan tulum (şakak) peyniri, İzmir tulum peyniri, Van otlu peyniri, lor, Urfa beyaz peyniri, dil peyniri, Çerkez peyniri, abaza peynirleri, tel (civil) peynir, çökelek, Yozgat çanak peyniri, külek peyniri, Hatay cara (festi) peyniri, örgü peyniri, golot peyniri, İstanbul çayır peyniri, Manisa çayır peyniri, Ordu torba peyniri, Giresun imansız peyniri, Kars gravyer peyniri, Denizli Yörük peyniri. Yurtdışında yaygın olarak üretilen ve tüketilen peynir çeşitlerinin bazıları ise Cheddar, Mozzarella, Ricotta, Emmental, Edam, Gouda, Camembert, Brie, Roquefort, Parmesan, Provolone, Stilton, Gorgonzola, Feta, Mascarpone'dir.

İNOVASYON

İnovasyon icat değildir. İcatların sonuçlarından yararlanabilir ancak asıl önemli olan ekonomik getirisi olan, henüz yapılmamış, bilinmeyen birşeyleri yapmaktır. Bu nedenle de fikirler ve kavramlar önem kazanır. Başarılı bir inovasyon farklı düşünmek ve farklı işler yapmakla gerçekleşir.

İnovasyon, Latince bir sözcük olan innovatus'tan türemiştir. "Toplumsal, kültürel ve idari ortamda yeni yöntemlerin kullanılmaya başlanması" anlamındadır. Webster, inovasyonu yeni ve farklı bir sonuç olarak tanımlar. Türkçe'de yenilik, yenileme gibi sözcüklerle karşılanmaya çalışılsa da, anlamı tek bir sözcükle ifade edilemeyecek kadar geniştir. Diğer yandan yenilik ve yenileme inovasyon sözcüğü ile ifade edilemeye çalışılan kavramın dışında da çağrışımlara yol açmaktadır. Bu nedenle, inovasyon'un teknik bir sözcük olarak kabul edilip, tıpkı teknoloji sözcüğünde olduğu gibi dilimize oturtulmasında yarar var. İnovasyon, ya radikal fikirler sonucu daha önce denenmemiş ve geliştirilmiş ürün veya üretim yöntemlerinin ortaya çıkarıldığı büyük atılımlarla oluşur (radikal inovasyon), ya da adım adım yapılan, bir dizi geliştirme ve iyileştirme faaliyetini içeren çalışmalarının bir sonucu olarak ortaya çıkar (artımsal inovasyon). Araştırma-geliştirme (Ar-Ge), inovasyon için gereken en önemli faaliyetlerden biridir. Ancak girişimsel inovasyon yoksa, diğer bir deyişle Ar-Ge'yi yapanların girişimcilik niteliği yoksa, değer yaratılamaz; Ar-Ge sonuçları inovasyona dönüştürülemez. Dolayısıyla, teknoloji-tabanlı firmalar dışında kalan tüm firmalarda yürütülen inovasyon çalışmaları sadece "teknolojik inovasyon"u değil, "organizasyonel inovasyon" ve "sunumsal inovasyon"u da kapsar. Kaldı ki, teknoloji tabanlı firmalarda her ne kadar ağırlığı teknolojik

inovasyona veriliyorsa da, organizasyonel ve sunumsal inovasyona yeterli kaynak ayrılmadan başarılı olunması beklenemez. **Teknolojik İnovasyon:** Teknolojik inovasyon, teknolojik ürün ve süreç inovasyonunu kapsar. Burada ürün, hem fiziksel bir ürünü hem de hizmeti ifade etmektedir. Teknolojik olarak yeni bir ürünün veya sürecin geliştirilmesinin yanı sıra, mevcut ürün ve süreçlerde önemli teknolojik değişikliklerin yapılması da bu kapsamda değerlendirilir. Ürünün pazara sunulması ve sürecin üretimde kullanılması ile inovasyon gerçekleştirilmiş olur. Teknolojik ürün inovasyonu, tüketiciye yeni veya iyileştirilmiş hizmetler sunmak amacıyla performans özellikleri artırılmış bir ürünün geliştirilmesini/ticarileştirilmesini ifade eder. Teknolojik süreç inovasyonunda ise, yeni veya önemli ölçüde gelişmiş bir üretim ya da dağıtım yönteminin uygulanması söz konusudur. **Organizasyonel inovasyon:** Yeni çalışma ve iş yapış yöntemlerinin

geliştirilmesi ve/veya uyarlanarak kullanılması ile bir firmanın rekabet gücünün yükseltilmesini ifade eder. **Sunumsal inovasyon:** Yeni tasarımların ve pazarlama yöntemlerinin geliştirilmesi ve/veya uyarlanarak kullanılması ile bir firmanın rekabet gücünün yükseltilmesidir. İnovasyonun büyüklüğü yaratacağı etkinin büyük olacağı anlamına gelmez. Mevcut ürünlerde, hizmetlerde ve süreçlerde tamamlanmayı bekleyen küçük parçalar, büyük inovasyonları doğurur. İnovasyon için fırsatları ararken bir firmanın "Şu anda mümkün olanı daha çok değer elde eder hale nasıl getirebiliriz?", "Ne tür bir adım atarsak ekonomik sonuçlarımız olumlu yönde değişir?", "Tüm kaynaklarımızın kapasitesini ne tür bir değişiklik arttırır?" sorularına yanıt araması gerekir. Başarılı bir inovasyon, farklı düşünmek ve farklı yapmakla gerçekleşir. Einstein'ın dediği gibi "Bugün yarattığımız dünyanın problemleri, bu problemleri yaratırken düşündüğümüz şekilde düşünürsek çözülemezler."

BİR KİTAP DA SİZDEN

SYK olarak en önemli değerlerimizden biri geleceğe iyi ve yaşanabilir bir dünya bırakmak için çalışmaktır. Bu anlamda Türkiye için fayda sağlayabilecek projelerimizden yeni birini daha başlatmış bulunuyoruz; Bir kitap da sizden projemiz.

Projemiz çerçevesinde çalışanlarımızın katkısı ile 3 haftada tam 1000 kitaba ulaştık. Topladığımız kitapları Doğu ve Güneydoğuda bulunan okulların kütüphanelerine ulaştırmayı hedefliyoruz.

Eğer sizler de çocuklarımıza bilginin ışığını ulaştırmak isterseniz bu kampanyamıza destek olabilirsiniz.

Gerek kütüphanelere, gerekse eğitim kurumlarına göndermeyi hedeflediğimizi kitaplar her türden olabilir. Sınavlara hazırlık ve test kitapları, hikaye, roman, okul öncesi eğitim kitapları, yardımcı eğitim kitapları, ansiklopedi vb. Yine benzeri şekilde eğitim seti CD leri de gönderilerimizde yer alabilir.

*Bizlerle iletişim kurmak isterseniz e-posta adresimiz: sykulup@syk.com.tr
Daha yaşanabilir bir dünya için el ele...*